

SEDEMDESIATE NARODENINY PROF. DR. PAVLA MICHAJLOVIČA SILINA

Dňa 29 mája t. r. dožíva sa 70 rokov vynikajúci učenec svetového mena prof. P. M. Silin, doktor technických vied, zaslúžilý pracovník vedy a techniky, laureát štátnej ceny a nositeľ Leninovho radu. Toto význačné jubileum zhoduje sa s jeho takmer 45 ročnou činnosťou na poli pedagogickej a vedecko-výskumnej práce v odbore potravinárskom, najmä v odbore cukrovarníckej technológie.

Už v mladých rokoch musel P. M. Silin po smrti otca samostatne hľadať podporu na svoje štúdium a súčasne sa starať o svoju rodinu. Napriek všetkým týmto ťažkým pomerom, v ktorých žil, usilovne pracoval a študoval a skončil gymnázium so zlatou medailou. V ďalšom štúdiu nemohol však pokračovať pre neutušené materiálne podmienky. Preto nastúpil miesto učiteľa na strednej škole. Neskôr študoval v Tomskom technologickom inštitúte, kde po skon-

čení štúdií r. 1914 pôsobil ako asistent analytickej a organickej chémie. Tam sa r. 1918 habilitoval. Roku 1921 bol menovaný profesorom Sibírskej poľnohospodárskej akadémie a súčasne profesorom chemickej technológie na Tomskej univerzite. Roku 1924 bol povolaný do Voroneže ako profesor Katedry poľnohospodárskej technológie na Poľnohospodárskom inštitúte. Jeho zásluhou sa stala katedra jedným z popredných, bohato vybavených ústavov v tej dobe. Roku 1929 bola katedra reorganizovaná pri vzniku technologickej fakulty a o rok neskoršie z tejto fakulty vznikol samostatný Chemicko-technologický ústav potravinárskeho priemyslu, kde prof. P. M. Silin bol vedúcim Katedry cukrovarníckej a škrobárenskej technológie. Roku 1944 bol menovaný aj vedúcim Katedry cukrovarníckej a škrobárenskej technológie Moskovského technologického inštitútu potravinárskeho priemyslu a súčasne mu bolo ponechané vedenie katedry vo voronežskom inštitúte.

Svoju vedeckú činnosť začal P. M. Silin už v študentských rokoch, keď uverejnil svoje prvé vedecké práce. Jeho početné publikácie zasahujú do všetkých odborov cukrovarskej výroby a sú známe v celom svete. Súborné diela, ktoré vydal a ktoré boli výsledkom jeho dlhoročnej pedagogickej a neúnavnej vedecko-výskumnej práce, budia záujem v celom svete. Sú to knihy: *Chémia cukrovarníctva* z r. 1933, *Fyzikálno-chemické základy cukrovarníctva* z r. 1941, *Technológia cukrovarníctva I, II* z rokov 1945 a 1948, *Chemická kontrola v cukrovarníctve* z r. 1949 a *Otázky cukrovarníckej technológie* z r. 1950.

Posledná kniha bola r. 1951 poctená štátnou cenou a r. 1953 na naše odporúčanie bola preložená do slovenčiny.

Prof. P. M. Silin je zakladateľom novej fyzikálno-chemickej školy cukrovarníckej technológie, ktorá na základe najnovších vedeckých poznatkov podstatne prehĺbila a rozšírila vedomosti o chemicko-technických procesoch pri výrobe cukru. Teória difúzií, prepracovaná a zdokonalená prof. Silinom, je uznaná za najlepšiu v celom svete, čo potvrdzujú predstavitelia zahraničnej vedy a techniky. Jeho klasické štúdie o podmienkach uvoľňovania pektínových látok pri difúzii našli ohlas a ocenenie vo svetovej literatúre a poslúžili ako teoretický základ pre zlepšenie práce na difúznej batérii. Štúdium kryštalizácie sacharózy v cukrovine je téma, ktorej venoval mnoho pozornosti a práce. Výsledky svojich bádání uverejnil v odborných časopisoch, kde na vysvetlenie použil moderné fyzikálne poznatky a matematické prepočty. Jeho práca o vzniku a podstate melasy a o koeficientoch melasotvornosti rozličných anorganických látok, ktoré stanovil experimentálne, je cenným prínosom pre vysvetlenie strát cukru v melase.

Všetky práce prof. Silina sú úzko spojené s praxou a sú cenné pre každého technológa, ktorý sa chce oboznámiť s teoretickými základmi fyzikálno-chemických pochodov odohrávajúcich sa pri výrobe cukru. Preto sú vždy ocenené pracovníkmi z praxe, ktorí v nich nachádzajú všetko to, čo potrebujú.

Prof. P. M. Silin je zástancom nových pokrokových metód, a to stachanovského hnutia. Podporuje jeho rozvoj a tým tvorí nové dokonalé metódy práce. Vychoval mnoho vysokokvalifikovaných odborných pracovníkov pre sovietsky potravinársky priemysel, najmä pre cukrovarnícky. Celá generácia inžinierov, technikov, docentov a profesorov sú odchovancami školy prof. P. M. Silina, ktorí zaujali v Sovietskom sväze význačné miesta v priemyselných podnikoch, výskumných ústavoch a na vysokých školách.

Pavel Michajlovič Silin je úprimným priateľom československého národa, najmä našej chemickej spoločnosti a cukrovarníckych kruhov. Jeho návštevy v Československu už v predvojnových rokoch a zvlášť po oslobodení sú krásnou spomienkou všetkých, ktorí mali príležitosť sa s ním stretnúť a poznať ho osobne, poznať jeho šlachetný charakter a priateľský postoj. Jeho účasť na cukrovarnícko-repárskej konferencii v Prahe r. 1955 a na sjazde chemikov v Banskej Štiavnici r. 1956, kde mal prednášky vysokej úrovne, je cenným prínosom k prehĺbeniu priateľstva medzi československými a sovietskymi pracovníkmi chemického a potravinárskeho priemyslu. Podáva sústavne recenzie odborných článkov a vedeckých diel československých vedeckých pracovníkov v sovietskych časopisoch a tým oboznamuje sovietsku verejnosť s našimi prácami. Je to dôkaz jeho vreleho priateľského vzťahu k našej chemickej spoločnosti aj k celému československému národu.

Drahému P. M. Silinovi prajeme zo srdca do ďalších rokov pevné zdravie a ďalšie úspechy v jeho neúnavnej pedagogickej a vedecko-výskumnej práci. Veríme, že ho znova uvidíme medzi nami v plnom zdraví ako dosiaľ a s ruským „dosvidanija“ budeme sa opäť tešiť na návštevu svetoznámeho vedca a nášho úprimného priateľa.

*Prof. dr. inž. Dimitrij Ivančenko,
dekan Chemickej fakulty
Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave*

*Akademik ČSAV a SAV
prof. dr. inž. Jozef Vašátko,
riaditeľ Chemického ústavu
Slovenskej akadémie vied v Bratislave*